
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2015:1

Kollektrekommendation vid fristående dopgudstjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:2 i vilken motionären föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utfärda rekommendationer till församlingarna att kollekt upptas vid fristående dopgudstjänster. Motiveringen är dels att det är allt mer sällan som ett dop är en del i den allmänna gudstjänsten, dels att summan av insamlade medel genom kollekt sjunker.

Gudstjänstutskottet menar att denna fråga hör hemma i det lokala pastorala perspektivet och inte ska regleras av kyrkomötet. Utskottet pekar på kollektens teologiska motivering som utgår från delande och nattvardsgemenskap. Samtidigt som önskan att få ge en gåva i samband med en kyrklig handling ska bejakas måste form och ändamål vara förankrat i församlingens verksamhet.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2015:2.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:2.

Motionens förslag

Motion 2015:2 av Lars-Ivar Ericson, Kollektrekommendation vid fristående dopgudstjänster

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda rekommendationer till församlingarna att kollekt upptas vid fristående dopgudstjänster.

Bakgrund

Motionären pekar på det faktum att dopen i Svenska kyrkan i allt högre grad genomförs som särskilda dopgudstjänster där i huvudsak endast släkt och vänner är närvarande. Det blir alltmer sällan som ett dop är en del av den allmänna gudstjänsten. Detta kan också ses som en av förklaringarna till att summan av de insamlade medlen genom kollekter har sjunkit.

Motionären föreslår att rekommendationer utfärdas om att församlingarna bör ta upp kollekt också vid dopgudstjänsterna.

Kyrkoordningen

I 43 kap. 1 § i kyrkoordningen finns bestämmelser som reglerar när kollekter får tas upp, ”i samband med offentlig gudstjänst och andaktsstund”, och i 6 § att ”Församlingens kyrkoråd eller församlingsråd beslutar om församlingskollekt och i samband

med det såväl ändamålet för kollekten som vid vilket gudstjänstillfälle kollekten ska tas upp”.

Kyrkomötet

I kyrkomötet har på senare år ärenden i anslutning till kollekten dels handlat om på vilka sätt kollekt kan tas upp, dels om kollektändamål.

2013 beslutade kyrkomötet i enlighet med Gudstjänstutskottets förslag i G 2013:3 *Nya sätt att ta upp kollekt* att med anledning av motion 2013:74 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ”ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter”.

En motion 2010:15 med förslag om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att revidera sina riktlinjer för fördelning av rikskollekterna till förmån för inomkyrkliga rörelser behandlades i Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2010:4 *Revidera kollektändamålen*. Kyrkomötet avsåg motionen.

Kollektens betydelse

I G 2013:3 *Nya sätt att ta upp kollekt* ger Gudstjänstutskottet en kort beskrivning av kollektens betydelse med utgångspunkt i Gamla testamentets reglering av tiondet och värdet av givandet och att ge till det gemensamma. ”Genom den i gudstjänsten insamlade kollekten skapas sammanhållning mellan människor och varje människa får ge något tillbaka till Gud. Bön och konkret handling sammanflätas. ... I kollekten möter människans jordiska behov Guds kärlek,”

Dagens kollekt går till ... En småskrift om kollektens mening, som togs fram efter ett beslut i kyrkomötet 2004, ger bakgrund och motivering till kollekten som en vital del av gudstjänsten. Ordet kollekt har förvisso med insamling att göra, men från den äldsta kristna tiden med ett tydligt samband till andra gåvor, inte minst brödet och vinet i mässan. Bland de teman som skriften behandlar finns ”Som vi ber och gör i gudstjänsten, så formas vår tro” och ”Gåvor i gudstjänsten är tecken på samhörighet med andra kristna”.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:2.

Gudstjänstutskottet menar att frågan om att ta upp kollekt i dopgudstjänster är en lokal pastoral angelägenhet som inte ska regleras i kyrkomötet.

Det råder inget tvivel om att dopen idag oftast inte är en del av huvudgudstjänsten i församlingarna. Det är också riktigt att summan av kollektmedlen har sjunkit. Men utskottet anser inte att detta motiverar ett beslut enligt motionärens förslag.

Kollekten är teologiskt motiverad utifrån delande och nattvardsgemenskap, om än inte endast som en del i nattvardsgudstjänsterna. Att göra kollekten till ett moment i de kyrkliga handlingarna skulle också kunna få negativa konsekvenser, då det finns en risk att det tolkas som en ersättning för den ”tjänst” församlingen erbjuder.

Gudstjänstutskottet delar dock erfarenheter av att gudstjänstfirare gärna vill ge gåvor i samband med ett dop eller en annan kyrklig handling. Det blir då fråga om insamling och inte kollekt. Detta är glädjande och ska naturligtvis bejakas. Hur det sker och till vilket ändamål bidraget ges måste dock beslutas i den lokala församlingen. I arbetet med församlingens doppastoral kan också frågan om gåvor bearbetas

och riktlinjer för detta läggas fast. Genom att informera om insamlingsprojekt eller andra ändamål som församlingen stödjer berättar man om församlingens och Svenska kyrkans verksamhet och visar på möjligheterna att på olika sätt vara en aktiv medlem.

Uppsala den 23 september 2015

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Videke Pedersen, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Maria Johansson-Berg, Anna-Karin Stråle Börjesson, Niklas Nilsson, Birger Jönsson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Dag Sandahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Alve Svensson och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roger Olsson, Stefan Hortlund, Gunilla Jannerstig, Martin Moberg, Lisa Tegby, Gun Alingsjö Bäck, Lena Jönsson, Göran Wass, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Elise Nilsson.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.